

HELVI JA ARVO LEHTOVAARAN RAHASTO

Psykologian tutkimukseen

Rahasto perustuu fil. maisteri Helvi Lehtovaaran (18.1.1909–22.6.1999) ja professori Arvo Lehtovaaran (29.12.1905–13.6.1985) testamenttilahjoitukseen 1989. Se tukee psykologian tutkimusta, erityisesti kehityksellistä, kognitiivista ja mielenterveydellistä psykologiaa.

Arvo Johannes Lehtovaara (Lindberg) syntyi Kaarinassa tilanomistaja Wilhelm Lindbergin ja Amanda Östermanin perheeseen, pääsi ylioppilaaksi 1928 Turun Suomalaisesta Yhteiskoulusta ja valmistui maisteriksi 1934 Helsingin yliopistosta. Hän perehtyi ulkomailla kokeelliseen psykologiaan ja teki Helsingin yliopiston Psykologisessa laboratoriossa 1938 julkaistun väitöskirjansa aineiston muodostaneet kaksostutkimukset. Jyväskylän Kasvatusopillinen Korkeakoulu valitsi hänet 16.6.1939 maan ensimmäiseen sielutieteen professorin virkaan. Sotavuosina Lehtovaara työskenteli Jyväskylän sotilaspiirin esikunnassa.

Lehtovaaran aikana 1939–1952 psykologia vakiintui Jyväskylän opettajaopintoihin, ja vuonna 1944 aloitettiin kasvatustieteen maisterin opinto-ohjelma, jota varten hän määritteli ensimmäiset psykologian korkeakouluopintojen sisältövaatimukset. 1940-luvulla psykologiaa saattoi kuitenkin opiskella vain sivulaudaturiin asti. Empirismi eriytti psykologian ja kasvatustieteen 1950-luvulla: syntyi kasvatustiede. Jyväskylän virassa Lehtovaara käänsi pääosan 1945 julkaistusta klassikosta Ihmistuntemus ja ihmisten käsittely ja 1948–1949 hän julkaisi perusteokset Puheäänän ilmaisevuus: kahden massakokeen tuloksia, Johdatus ihmistuntemukseen sekä Minä ja te muut. Monet psykologian suomenkieliset käsitteet juontuvat näistä teoksista. Hän tutki erityisesti lasten kehitystä ja julkisti 6–7-vuotiaiden koulukypsyystestin.

Lehtovaara siirtyi 1952 Helsingin yliopiston ylimääräiseksi professoriksi, ja professori Matti Koskenniemen kanssa hän julkaisi 1954 teoksen Kasvatuspsykologia. Käytännössä hän toimi soveltavan psykologian professorina ja tut-

Kuva: SKR

kijana 1952–1970, ja tänä aikana lapsi-, kehitys- ja työpsykologian tutkimus edistyi Suomessa. Lehtovaara kirjoitti runsaasti artikkeleita ja 1960-luvulla hän ohjasi myös kaksostutkimusten sarjan. Toisaalta hän kuului Ylioppilastutkintolautakuntaan 1953–1978 ja useisiin valtion komiteoihin. Vähän ennen kuolemaansa 1985 hän julkaisi evoluutiopsykologisen teoksen Ihmisen arvoitus.

Psykologian kouluopetus alkoi Suomessa 1942 valinnaisaineena, ja sen oppikirjaksi vakiintui Lehtovaaran 1945 julkaisema Sielutiede, uusintapainoksina Psykologia. Kirja käännettiin myös ruotsiksi ja tanskaksi. 1950–1970-luvuilla Suomessa, Ruotsissa ja Tanskassa lukion käyneet saivat yleensä psykologian perustiedot Lehtovaaran oppikirjasta.

Arvo Lehtovaara avioitui 1945 Helvi Laura o.s. Lehtovaaran kanssa, jonka vanhemmat olivat ylikonemestari Fredrik Lehtovaara ja Aino Aleksandra Salmi. Perheeseen syntyi Päivi-tytär vuonna 1947.

Osuuskunta Sigillum/Pentti Mäkelä

SUOMEN KULTTUURIRAHASTON tehtävä on suomalaiskansallisen henkisen ja taloudellisen viljelyn vaaliminen ja kehittäminen. Kulttuurirahasto muodostuu Säätiöstä (perustettu 1939) ja Kannatusyhdistyksestä (perustettu 1937). Säätiön sisällä toimii keskusrahasto ja 17 maakuntarahastoa. Kulttuurirahasto jakaa apurahoja ja palkintoja tieteen ja taiteen tekijöille sekä kulttuurielämän eri aloille toimiville henkilöille ja yhteisöille. Apurahojen ohella Kulttuurirahastolla on myös omaa kulttuuritoimintaa. Lisätietoa www.skr.fi.